

مارک پوتى، سكرتېرى گشتى نويى ناتو، كييه و پووبه پرووى چ ئالنگار ييه ك ده بيته وه؟

نووسىنى: راديو فردا

وهرگېراني له فارسييه وه: پېنوس

دواى ۱۰ سال له سهرۆكايه تى ناتو، يانس ستولتنبېرگ گه يشته كوتايى خولى خوى و به رهامه ندى هه
۳۲ ئەندامى ئەم هاوپه يمانيه سهر بازيه، سهرۆكوه زيراني هولەندا، مارک پوتى، وهك سكرتېرى گشتى
نويى ئەم هاوپه يمانيه له مانگى ئوكتوبه رى ئەمسالدا دەست به كاره كاني دهكات. به لام مارک پوتى كييه،
پيشينهى چيه و ئەو ئالنگار ييه نهى كه پووبه پرووى ده بيته وه چين؟

مارک پوتى، ۵۷ سال له مه وه به له شارى لاهى هولەندا له دايك بووه. سهرۆكايه تى حزبى ناوه ندى راستى
“ئازادى بۇ گهل و ديموكراسى”ى كردوه و له سالى ۲۰۱۰ وه سهرۆكايه تى چوار حكومه تى جياوازي له
هولەندا كردوه. به هوى كه سايه تى كاريزماتيك و تايه تى خويه وه و، ههروه ها زيانلېنه داني رهخه كانه وه،
نازناوى “مارک تيفلون”ى پى دراوه.

دواى سالانىك مانه وه له سهرۆكايه تى هولەندا، پوتى هاوينى رابردوو به هوى ناكوكى ناوخوييه وه راي
گه ياند له پووستى سهرۆكوه زيراني هولەندا دهكشيتته وه. مارک پوتى خاوه نى ژماره ي پيوانه يى دريژترين
ماوه ي سهرۆكوه زيرانه له ميژووى هولەندا، ههروه ها له ريزبه ندى دووه مى دريژترين ماوه ي سهركردايه تيه
له نيوان سهركرده كاني ئيستاى ئەوروپادا، له دواى فيكتور ئوربان سهرۆكوه زيراني ههنگاريا.

له چه ند مانگى رابردوودا، كاتيك زورېك له مشتومرەكان سه باره ت به هه لېزاردنى جينشيني ستولتنبېرگ
بلاو كرانه وه، جگه له مارک پوتى، باسى كلوس يوه انيس، سهرۆكى رومانيا، وهك كانديدىكى ديكه بۇ ئەو
پووسته هاته گوپى، به لام به فهرمى له قبوولكردى ئەو به پرسياريتيه له به رژه وه ندى سياسه تمه دارى
پووخوشى هولەندى پاشه كشه ي كرد.

رهخه كان له پوتى

پيشتر ولاتانى ئەوروپاي رۆژه لات به هوى پالپشتيكردى له پرۆژه ي بۇرپى گواستنه وه ي غازى نورد سترىم
2ى پووسيا له دواى سالى 2014، رهخه يان له پوتى گرت، به لام له كوتاييدا به پى ئەو ريكه وتنه ي كه
كراوه، رهامه ندىيان دهربرى له سهر پوتى.

يه كيىك له وه رهخه نه ي تر كه له پوتى ده گيريت، پابه نده بوونى هولەندايه به ته رخانكردى لاني كه م له سه دا
دوى به ره مى ناوخويى گشتى هولەندا بۇ پيشه سازيه سهر بازي و به رگريه كان. دواى 14 سال له
به رده وامى پوتى له ده سه لات له هولەندا، تا ئيستا پينجه م گه وره ترين ئابورپى ئەوروپا نه گه يشتو وه ته ئەو
ئامانجه؛ هه رچه نده به پى دوايين راپورتى ناتو، هولەندا ئەمسال ده گاته ئەو ئامانجه (ته رخانكردى ۲% له

بەرھەمی ناوخۆیی گشتی بۇ کاروباری سەربازی).

لە سالانی رابردودا ولاتانی ئەندام پۈک کەوتوون لەسەر گەپشتن بە ئامانجی تەرخانکردنی لانی کەم لەسەدا دووی بەرھەمی گشتی ناوخۆیی بۇ خەرجییە سەربازیەکان. ئەمە بابەتیگە کە سالانیگە لەلایەن سەرۆکە جیاوازهکانی ئەمریکاو وروژینراو.

ئالنگارییەکانی بەردەم پوتی

پوتی لە کاتیگدا لە ناتۆ دەست بە کارەکانی دەکات کە ئالنگارییەکی سەرەکی کە پووبەرووی دەبیئەو بە بریتییە لە جەنگی ئوکراینا. دوا دوو سال و نیو لە داگیرکردنی ئوکراینا لەلایەن پووسیاو، ئەرکی پوتی بۇ هیشتنەو پشٹیوانی ولاتانی ئەندامی ناتۆ لە کیف بەیەگرتووی، ئاسان نابیت، بەتایبەت ئەگەر دۆنالد ترامپ لە هەلیژاردنەکانی مانگی نۆفەمبەردا بگەریتەو کۆشکی سپی.

ترامپ پشتر هەرەشە ئەوێ کردبوو کە ئەگەر ولاتانی ئەوروپی پشکی خۆیان لە ناتۆ نەدەن، نەک هەر لە بەرامبەر ئەگەری لەشکرکیشی پووسیا پالشتی ئوروپا ناکات، بەلکوو تەنانەت هانی پووتینیش دەدات ئەو کارە بکات (هیرش بکات). لە ئەنجامدا گومانی زۆر لە ئاییندە ناتۆ هەیه، لە دۆخیگدا کە سەرۆکی ئەمریکا ترامپ بیت.

بەلام پوتی لیرەیشدا خالیکی بەهیزی هەیه و ئەویش هەبوونی پەیوەندیی تا راددەیک باشە لەگەل سەرۆکی پشوی ئەمریکا، دۆنالد ترامپ. بی گومان پوتی هیواخوازە واشنتون ئەم کارە پووسیا نەک تەنیا بۇ "ئاسایشی بەکۆمەل"ی ئەندامانی ناتۆ بە مەترسی بزانییت، بەلکوو واشنتون کردەوکانی پووسیا بۇ بەرژەوئەندییەکانی ئەمریکا خوی وەک هەرەشەیک بزانییت. جیگە ئاماژەیکە جاریک پوتی لە وتارەکەیدا گوشارەکانی ترامپی بۇ زیادکردنی پشکی خەرجییە سەربازیەکانی ولاتانی ئەوروپا، بە راست و دروست ناو برد. پوتی وتبووی: "ترامپ بەتەواوی راستی دەکرد کە پیداکری لەسەر ئەو کرد کە ئیمە خەرجی پووست بۇ بواری سەربازی تەرخان ناکەین. کاتیک ترامپ سەرۆک بوو، ئابووری ئەمریکا نزیکە 50%ی ناتۆی پیک هینابوو و نزیکە 70-75%ی بوودجە ناتۆی خەرج دەکرد. لە ئەنجامدا ولاتانی دیکە تەنیا 25%یان خەرج کردوو. "ترامپ بەتەواوی راستی دەکرد کە ناچاری کردین پابەند بین بوودجە سەربازی بە ریزە لەسەدا دوو بەرز بکەینەو.

پوتی لایەنگریکی جدیدی ئوکراینا، کە جەخت لەسەر پووستی پووبەرووونەو پووسیا دەکاتەو؛ بەلام پووستە بزانییت لە چەند مانگی داهاوودا هەلومەرجی گۆرانکاری لە سیاسەتی ناوخوی ولاتانی ئەندام بە چ شپوئەیک دەبییت و بە گۆرانکاری لە سەرکردەکانی ئەم هاوپەیمانییە سەروو-ئەتلانتیکە چ ئاراستەیکە نوێ دروست دەبییت.

زۆر کەس پوتی بە کەسیک دەزانن کە توانای دانوستان و رازیکردن و مامەلەکردنی لەگەل گرووپە جیاوازهکاندا هەیه بەهوی سالانی دەسەلاتاریتی لە هۆلەندا و کارکردن لەگەل لایەنە جیاوازهکان و، لە ئەنجامدا بە کەسیکی گونجایی دەزانن بۇ سەرکردایەتی ناتۆ، بەتایبەت بۇ ئەمریکای سەردەمی ترامپ. لە لایەکی ترەو، گروویکی دیکە رەشبینترن و پیمان وایە ئەگەر ترامپ بگەریتەو کۆشکی سپی، ناتۆ چیتەر هاوپەیمانی سەربازی پشوو نابیت و ئەم هاوپەیمانییە سەروو-ئەتلانتیکە بەرەو لیکترازان دەروات، جا

له گهل ٲوتل بيلت يان بهيل نهو.

سه رچاوه:

<https://www.radiofarda.com>